
Socialnämndens delårsbokslut 2018

Fastställd av socialnämnden 2018-09-25, § 89

Dokumenttyp: Redovisande dokument, Bokslut

Fastställd av: Socialnämnden

Beslutsdatum: 2018-09-25

Diarier nr: 2018.145 SN

Gäller för: Socialnämnden

Innehåll

Socialnämndens delårsbokslut 2018	2
Verksamhet	2
Socialnämndens huvudsakliga verksamhet	2
Fokusområden och uppdrag från kommunfullmäktige	4
Hur socialnämnden arbetar med kommunfullmäktiges mål och indikatorer	8
Intern kontroll	14
Omedelbar åtgärd	14
Ekonomi	15
Drift	15
Investeringar	16
Personal	17
Personal och kompetensförsörjning	17
Arbetsmiljö	18
Arbetsskador och tillbud	19
Sjukfrånvaro	20
Sammanfattande analys av delårsbokslutet	21
Socialnämndens underlag inför flerårsstrategiberedning 2018	22
Verksamhet	22
Ekonomi	24
Driftbudget	24
Investeringsbudget	30
Personal	30

Bilaga 1. Uppföljning av 2018 års internkontrollplan

Socialnämndens delårsbokslut 2018

Verksamhet

Socialnämndens huvudsakliga verksamhet

Socialnämnden ansvarar för kommunens verksamhet inom individ- och familjeomsorg och arbetsmarknadsfrågor. Inom dessa områden ger socialnämnden insatser i form av råd, service och stöd till barn, ungdomar, vuxna samt familjer. Nämnden arbetar med myndighetsutövning som styrs av flera lagar - exempelvis socialtjänstlag (SoL), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Samtliga tjänster på förvaltningsledningsnivå är nu tillsatta efter en längre tid med flera tillfälliga förordnanden. Arbetet med att skapa en processinriktad organisation fortgår och förvaltningen har redan kunnat se flera vinster med den omorganisation som genomfördes vid årsskiftet som innebär att myndighetsutövning och utförare verkar inom en och samma avdelning. Utöver tätare intern samverkan ses vinster som tydligare ansvarsfördelning och bättre omvärldsbevakning.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med den systematiska månadsuppföljningen med fokus på ekonomi, verksamhet, kvalitet och personal. Månadsuppföljningen infördes i mars och rapporteras till kommunstyrelsen. Prognosverktyget Hypergene dras dock med fortsatta driftstörningar och bekymmer. Ett löpande arbete sker för att skapa bättre funktionalitet.

Socialnämndens verksamheter fortlöper till stora delar enligt plan. Följande avvikelser från plan noteras:

- Volymerna för köpt vård vuxen har fortsatt att öka, framförallt inom missbruksvården. En första kartläggning har gjorts där orsakerna till ökningen av köpt vård inom missbruksvården har identifierats. Det handlar framförallt om personer inom missbruksvården med komplexa behov, ofta i kombination med bostadslöshet, där det har varit svårt att tillgodose behoven med befintliga hemmaplanslösningar. Under hösten kommer en arbetsgrupp tillsättas för att arbeta fram förslag på åtgärder så behoven för målgruppen kan tillgodoses på bästa sätt.

Den rådande bostadsbristen i kommunen medför konsekvenser i form av inlåsnings effekter, där brukare blir kvar i insatser eller boenden även när behov inte längre finns och leder därmed till ekonomisk ineffektivitet för verksamheten. Ytterligare konsekvenser av kommunens bostadsbrist har beskrivits i förvaltningens utredning *Konsekvenser och kostnader som påverkar nämndens verksamhet till följd av kommunens generella bostadsbrist*, SN 2018-06-19, § 73. Förvaltningen arbetar ständigt med hantera kommunens bostadsbrist genom att finna alternativa lösningar.

- Förvaltningen ser en ökning av köpt vård inom avdelningen Unga. Orsaken till ökningen är allvarliga och omfattande behov hos ett antal barn och unga, bland annat självskadebeteende, missbruk och kriminalitet vilket innebär att vården helt eller delvis inte kunnat tillgodoses inom ramen för insatser på hemmaplan. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med uppföljning i dessa ärenden för att, när det är möjligt, planera för hemgång och låta insatser i egen regi ta vid.
- Även kostnaderna för familjehemsvården har ökat under perioden, vilket bland annat har sin grund i en viss volymökning av antal barn i familjehem men framför allt att fler av de barn som kommer till familjehemsvården visar sig ha alltmer komplexa och omfattande behov, vilket leder till högre arvoden till familjehemmen. Förvaltningen har också ersatt inkomstbortfall till familjer som tagit emot nyfödda barn (tre barn under 2018) då en familjehemsförälder behövt vara hemma från sitt ordinarie arbete.
- Placeringar utifrån våld i nära relationer fortsätter att öka kraftigt. Ett aktivt arbete har skett för att undvika särskilt kostsamma placeringar, vilket inneburit att ökningen av kostnader hållits nere trots stora volymökningar.

Förvaltningen arbetar aktivt med att finna effektiva lösningar för att klara av att möta volymökningar och få ned kostnaderna för köpt vård, vilket ställer krav på ett proaktivt förhållningssätt. Kartläggningar har genomförts, arbetsgrupper har tillsatts, nya samverkansforum har skapats, vilket resulterat i att kostnaderna inte ökat i samma takt som volymerna. Förstärkningar har skett inom förvaltningens förebyggande verksamhet såsom stöd till familjer, handläggare för våld i nära relationer samt en behandlare till vårt 12-stegs program för att möjliggöra att fler får hjälp med sitt missbruk på hemmaplan - allt med syftet att bromsa den nuvarande utvecklingen. För att minska kostnaderna för köpt vård prioriteras fortsatt hemmaplanslösningar och egna familjehem används i första hand. Rekryteringen av familjer har varit framgångsrik och till skillnad från det flesta andra kommuner har vi majoriteten av våra hem inom kommungränsen eller i närområdet. Förvaltningen ser trots detta att befintliga hemmaplanslösningar inte är tillräckliga för att möta de ökande behoven av insatser och ett arbete pågår att finna alternativa och nya lösningar. Den nya organisationen har skapat bättre förutsättningar för en tätare samverkan och kostnadseffektiva lösningar. Hur effektiva lösningar förvaltningen lyckas arbeta fram kommer att påverka utfallet.

Samverkan är också en av lösningarna för att hantera de utmaningar vi står inför och under året har samverkan med externa parter förstärkts inom flera områden där socialnämnden gått in i nya regionala och nationella samverkansformer. SAMLA (Samverkan Lerum och Alingsås) är en av dessa viktiga sammanhang. BUS presidierna (Barn och unga samverkan) har gett BUS ledningsgrupp i uppdrag att se över samverkansformer kopplade till de särskilda undervisningsgrupperna. Ett gemensamt arbete har också startats upp mellan vård- och äldreomsorgsnämnden och socialnämnden

där förvaltningsledningarna gemensamt kommer att omvärldsbevaka för att säkerställa bästa möjliga samverkan och organisering framåt vad gäller gemensamma målgrupper.

En annan lösning för framtiden är digitalisering. Förvaltningen har startat upp och kommit en bit på väg när det gäller utvecklingsarbetet kring digitaliseringen av administrativa processer där implementeringsarbete pågår och flera aktiviteter är planerade under året. Under hösten kommer riktningen tas fram för förvaltningens fortsatta digitaliseringsarbete.

Enligt beslut i kommunstyrelsen, 2018-02-05, § 4, ska samtliga nämnder också redogöra för sin plan och sitt arbete med demokratifrågor. Hur nämnden arbetar med området redogörs under avsnittet *Hur nämnden fullgör kommunfullmäktiges uppdrag* där ett av uppdragen är *Att stärka och utveckla demokratin och att i lämpliga former använda sig av medborgardialog.*

Fokusområden och uppdrag från kommunfullmäktige

I kommunfullmäktiges Flerårsstrategi 2018-2020 identifieras följande fokusområden för socialnämnden:

- Förebyggande insatser för barn och ungdomar ska prioriteras
- Förebyggande insatser mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld ska prioriteras
- Åtgärder för minskad droganvändning ska vidtas
- Frivilliginsatser ska stimuleras och utvecklas

I socialnämndens Flerårsstrategi 2018-2020 beskrivs hur nämnden/förvaltningen fullgör kommunfullmäktiges fokusområden. Arbetet fortskrider enligt plan.

Kommunfullmäktige har gett socialnämnden och utbildningsnämnden i uppdrag:

- att planera och verkställa en flytt av arbetsmarknadsenheten och därtill tillhörande uppgifter från socialnämnden till utbildningsnämnden till den 1 januari 2019

Kommunfullmäktige har gett samtliga nämnder i uppdrag:

- att aktivt verka för och genomföra Flerårsstrategins utpekade vilja
- att reducera sin centrala administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar
- att stärka och utveckla demokratin och att i lämpliga former använda sig av medborgardialog
- att kommunal administration fortsatt ska minska genom smartare och effektivare arbetssätt där nya lösningar inom teknik prioriteras
- att aktivt arbeta fram nya arbetssätt, metoder och teknik där medel från innovationsfonden ska användas

Hur nämnden fullgör kommunfullmäktiges uppdrag

Att planera och verkställa en flytt av arbetsmarknadsenheten och därtill tillhörande uppgifter från socialnämnden till utbildningsnämnden till den 1 januari 2019

Möten mellan nämndernas presidier har genomförts. Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen har i samverkan påbörjat planering för verkställande av flytt.

Att aktivt verka för och genomföra Flerårsstrategins utpekade vilja

Ett aktivt arbete pågår med att omhänderta de fokusområden och uppdrag samt förverkliga de mål och indikatorer som anges i kommunfullmäktiges Flerårsstrategi 2018-2020, vilket också tydliggjorts i arbetsplaner, chefsöverenskommelser och medarbetaröverenskommelser.

Att reducera sin centrala administration och skapa möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar

En reduktion av den centrala administrationen genomfördes under 2017, vilket avsåg centrala funktioner såsom administratörer, utvecklingsledare, controller och chefer. Under 2018 och framåt ligger fokus på att digitalisera och automatisera processer vilket leder till en effektivare verksamhet. Därigenom säkras både en hög kvalitet och en god arbetsmiljö.

Att stärka och utveckla demokratin och att i lämpliga former använda sig av medborgardialog

Socialförvaltningen arbetar fortsatt aktivt med att utveckla brukarråd i syfte att öka brukarnas inflytande. Idag genomförs gemensamma brukarråd inom samtliga av de verksamheter som möjliggör detta. Metodutvecklare inom socialpsykiatri utbildas inom området för att ytterligare utveckla arbetssättet. Målsättningen är att antal brukarråd ska öka och att fler brukarråd ska kunna hållas helt av brukarna själva utan medverkan av personal. En utmaning har varit att få brukarna intresserade och delaktiga i utvecklandet av brukarråd. Under hösten planerar tre verksamheter att komma igång med brukarråd utan personalens närvaro.

I enheternas arbetsplaner finns också aktiviteter i syfte att öka brukares delaktighet i beslut och insatser. Exempel är aktiviteter i syfte att öka delaktighet i genomförandeplaner och öka dialogen med barn vid utredningens avslut.

En övergripande plan för hur införandet av IBIC (Individens behov i centrum) inom områdena socialpsykiatri, missbruk och stöd- och försörjning skulle kunna ske har tagits fram. IBIC är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt för arbete med vuxna personer oavsett ålder eller funktionsnedsättning. Arbetssättet inkluderar i hög grad brukare och tydliggör uppdragsprocessen från handläggare till utförare, vilket ligger i linje med förvaltningens processorienterade organisation. Dokumentationssystem för IBIC Individ- och familjeomsorg är ännu ej framtagen av systemleverantör men kommer med stor sannolikhet att utvecklas under år 2020.

I samtliga av förvaltningens gruppverksamheter genomförs utvärdering regelbundet där deltagarna får möjlighet att lämna sina synpunkter för att på så sätt kunna påverka verksamhetens framtida utformning. Inom arbetsmarknadsenheten genomförs månadsvisa träffar där deltagarna får information, kan tycka till om verksamheten och föreslå förändringar. I syfte att fånga upp förbättringsområden får deltagaren svara på en enkät när insatsen avslutas.

Förvaltningen bevakar den digitala utvecklingen i Sverige och de möjligheter det medför avseende ökat inflytande och tillvaratagande av barns rättigheter att få sin röst hörd. Ett digitalt verktyg (BarnSam) håller på att undersökas, där barns egna utsagor om sin situation får en tydligare koppling till insatsers utformning.

Vid tiden för delårsbokslutet arbetar förvaltningen med förberedelser inför genomförandet av SKL:s årliga brukarundersökningar inom myndighetsutövning Individ- och familjeomsorg och funktionshinderområdet (socialpsykiatri). Nytt för i år är att förvaltningen även deltar i en brukarundersökning om ensamkommande barn och ungas boendesituation. Brukarundersökningarna genomförs under september och oktober månad.

Att kommunal administration fortsatt ska minska genom smartare och effektivare arbetssätt där nya lösningar inom teknik prioriteras

Tillsammans med kommunens IT- enhet arbetar förvaltningen med att effektivisera administrativa processer såsom digital distribution av nämndshandlingar, protokolljustering och digital signatur av ordförandebeslut samt socialregisterutdrag. Genom en digitalisering av processerna förväntas nyttoeffekter i form av effektivare arbetssätt, främst i form av tidsbesparing, men även utifrån miljösynpunkt då mängden papper kraftigt minskar. Digital hantering av nämndshandlingar (sekretess) innebär även en ökad följsamhet gentemot GDPR då dagens hantering via post inte anses vara helt tillförlitlig samt att en säker tvåfaktorsinloggning i en digital tjänst styr vem som har tillgång till handlingarna. Vidare sker radering av uppgifter efter en viss tid i enlighet med reglerna i förordningen.

När det gäller digital signering av beslut skapas en effektiv process där politiker lättare kan möta behovet när snabba beslut behöver tas. En sådan lösning skapar även förutsättningar till effektivare samarbete med externa parter som exempelvis sociala jouren i Göteborgs stad och Vårgårda kommun som köper familjerättstjänster från förvaltningen.

Förvaltningen planerar också för en hållbar satsning på digital medarbetare genom en processtyrd robotautomatisering och artificiell intelligens. Syftet är att frigöra tid för värdeskapande socialt arbete men förväntas även stärka attraktiviteten som arbetsgivare och säkra förvaltningens förmåga att möta morgondagens behov av välfärdstjänster. Alingsås kommun är med i GR:s upphandling av robotprocessautomatisering som förväntas vara klar för avrop tidigast vid årsskiftet. Fram till dess undersöker förvaltningen vilka processer som skulle kunna vara aktuella för digital medarbetare, vilka i första hand är repetitiva processer som hanterar stora volymer.

Förvaltningen bevakar löpande inom vilka områden verksamheterna kan dra nytta av ny teknik. Exempelvis undersöks möjligheten att införa så kallad "taligenkänning", vilket innebär att handläggare talar in dokumentationen, vilket framförallt är tidsbesparande.

Att aktivt arbeta fram nya arbetssätt, metoder och teknik där medel från innovationsfonden ska användas

Socialnämnden antog *Digital Färdplan för socialförvaltningen 2017- 2020*, 2016-12-20, § 127. För att verkställa den digitala färdplanen söktes medel ifrån innovationsfonden. Kommunstyrelsen beviljade, 2017-10-09, § 182, socialnämnden 1 350 tkr för att användas till digitala utvecklingsalternativ.

De planerade aktiviteterna fortskrider enligt plan. Arbetet påbörjades under 2017 och kommer att fortgå fram till delårsbokslutet 2019. Hittills har medel från innovationsfonden använts till införande av Tieto Lifecare inom enheterna familjerätt, stöd- och försörjningsenhet samt enheten för vuxenstöd. Förväntade nyttoeffekter är:

- ett modernt användargränssnitt
- processtöd (ex flöde inom familjerätt)
- ett användarvänligt systemet som är enkelt att använda och lära sig vilket spar handläggartid och upplärningstid samt stödjer ett framtida mobilt arbetssätt (ex mobilt bank-id eller kort för säker inloggning).

Medel från innovationsfonden har även använts till en smart e-tjänst till stöd- och försörjningsenhet. Tjänsten lanserades under maj månad och ska börja implementeras under september månad. De förväntade nyttoeffekterna är:

- en modern e-tjänst som gör det lätt och enkelt att söka ekonomiskt bistånd
- den sökande kan följa sitt ärende via "Mina sidor"
- digitalt inlämnade biståndsansökningar går direkt in i Tieto Lifecare vilket möjliggör en digitalisering av arbetsprocessen

Vidare har medel från innovationsfonden används till införande av Hypergene applikation för individ- och familjeomsorg, vilket underlättar analys, uppföljning och uttag av statistik. Implementering kommer att ske under hösten med start under september månad. De förväntade nyttoeffekterna är:

- lösningen integrerar mot verksamhetssystemet och visualiserar hela processen från aktualisering till verkställighet och avslut där information om olika delar av processen snabbt kan tas fram
- ersätter manuella och inte sällan tidskrävande processer gällande datainsamling och sammanställning genom att de data och de nyckeltal som applikationen löpande tar fram, kan återanvändas i verksamhetsrapportering och analys.

Hur socialnämnden arbetar med kommunfullmäktiges mål och indikatorer

---

Utifrån socialnämndens väsentlighets- och riskanalys har socialnämnden formulerat fem åtaganden, vilka har kopplats till fyra av de prioriterade målen (mål 1,2,3,5) där även två av fokusområdena speglas i åtagandena. Socialnämnden har också arbetat fram åtaganden kopplade till ytterligare fyra prioriterade mål som formulerats till åtaganden för förvaltningen. Till varje åtagande har ett tydligt mätbart nyckeltal tagit fram.

Vid tiden för delårsbokslutet konstateras att nämndens åtaganden med tillhörande nyckeltal kopplat till kommunfullmäktiges mål 1, 8 och 11 är uppfyllda. En förflyttning har skett vad gäller flera av de resterande åtagandena sedan vårbokslutet. Samtliga åtaganden bedöms uppfyllas under året.

Förvaltningens åtaganden sedan är nedbrutna i en mängd olika aktiviteter, vilka redovisas och följs upp kontinuerligt i arbetsplaner, medarbetaröverenskommelser och chefsöverenskommelser.

Prioriterat mål 1

I Alingsås är det tryggt, säkert och välkomnande

Indikator:

Medborgarnas upplevelse av hur tryggt det är i kommunen ska förbättras

Socialnämndens åtagande:

Socialnämnden åtar sig att vidta förebyggande åtgärder vad gäller våld i nära relationer

Socialnämnden åtar sig att vidta förebyggande åtgärder för barn och ungdomar

Socialförvaltningens åtagande:

Socialförvaltningen åtar sig att arbeta förebyggande med våld i nära relationer och barn och ungdomar genom att öka personalens kompetens kring våld i nära relationer

Nyckeltal:

Minst två utbildningsinsatser genomförs i syfte att öka kompetensen kring våld i nära relationer

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

En ökad kompetens i förvaltningen kring våld i nära relationer och hedersrelaterat våld ger effekter på det förebyggande arbetet för såväl barn och ungdomar som för våld i nära relationer, vilka också är särskilda fokusområden för nämnden. I socialnämndens flerårsstrategi 2018-2020 beskrivs hur nämnden arbetar med kommunfullmäktiges fokusområden.

Förvaltningen arbetar fortsatt aktivt med att utveckla kompetens och arbetssätt inom området. En kartläggning av socialförvaltningens arbete gällande våld i nära relationer pågår och beräknas vara genomförd under hösten 2018. Kartläggningen ska synliggöra

vilka krav lagstiftningen ställer på förvaltningen samt vilka utvecklingsbehov som finns. Underlaget ska ligga till grund för att prioritera satsningar för de kommande åren.

Utbildningar med inriktning mot barn som bevittnat våld samt ungas utsatthet för digitaliserat våld har genomförts. Med utgångspunkt från Samverkansrådet (ett nätverk för chefer från myndigheter och frivilligorganisationer som samordnas av socialförvaltningen) har en utbildning bestående av två halvdagar genomförts under våren tillsammans med Barn och ungdomspsykiatri (BUP), gällande skyddsbedömningar vid uppmärksammandet av våld bland vuxna och barn. Kvinnojouren Olivia har samordnat en föreläsning om hedersrelaterat våld och förtryck. Tillsammans med Länsstyrelserna i Västra Götaland och Östergötland anordnar förvaltningen en delregional konferens den 7:e november i Alingsås. Konferensen har fokus på hedersrelaterat våld och bland annat det nationella kompetensteamet för hedersrelaterat våld är inbjudna som föreläsare.

Ett exempel på förändrade arbetssätt är att i samband med att insatser blir aktuella för barn och unga, informeras och diskuteras alltid definitionen av våld tillsammans med föräldrarna. Detta sker även då våld inte är en anledning till insatsen. Vidare har ett arbete genomförts vad gäller revidering av insatstrappor. En insatstrappa är ett systemiserat sätt att synliggöra vilka myndigheter och frivilliga som arbetar i Alingsås med att ge stöd till våldsutsatta vuxna och barn. Ytterligare en insatstrappa med fokus på våldsutövare och förebyggande arbete har arbetats fram och antagits i Samverkansrådet.

Förvaltningen är med i ett treårigt projekt som leds av forskare från Psykologiska institutionen i Göteborg, Institutionen för Socialvetenskap, Ersta Sköndal Bräcke Högskola samt Sociologiska institutionen vid Uppsala Universitet. Projektet heter iRisk (Insatser, risk och skyddsbedömningar för våldsutsatta barn) och riktar sig till handläggare inom socialtjänstens barn- och familjeverksamheter med myndighetsutövning. Förväntad effekt är att genom strukturerade intervjuer i barnavårdsärenden, där barn utsatts för eller bevittnat våld, bättre kunna belysa och ge barnen en röst kring vad de varit med om. Arbetssättet som nu används ökar möjligheterna att ge tidiga och riktade insatser till barn och unga som utsatts för eller bevittnat våld, vilket även bedöms ha en förebyggande effekt vad gäller våld i nära relationer.

Prioriterat mål 2	I Alingsås finns goda möjligheter till arbete och företagande
Indikator:	Självförsörjningsgraden ska öka
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att öka förutsättningarna för nyanländas integration
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att fler nyanlända tillsätts på extratjänster
Nyckeltal:	50% av de tillsatta extra tjänsterna går till nyanlända

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

Genom att öka antalet nyanlända på extratjänster avser nämnden skapa möjligheter till att förbättra nyanländas integration i arbetslivet. Extratjänster är en statlig arbetsmarknadsinsats för nyanlända och personer inom jobb- och utvecklingsgarantin.

Under perioden januari till augusti har totalt 28 extratjänster tillsatts, varav 12 av dem har gått till nyanlända vilket motsvarar 43 %. Åtagandet bedöms uppfyllas under året.

Förvaltningen fortsätter att utveckla samarbetet med övriga förvaltningar och Arbetsförmedlingen i syfte att öka antalet extratjänster. Nyanlända i förvaltningens arbetsmarknadsinsatser matchas till extratjänster i den mån det är möjligt. Information kring extratjänster ges regelbundet till respektive HR avdelning.

Prioriterat mål 3	I Alingsås finns det attraktiva boendemöjligheter
Indikator:	Medborgarnas nöjdhet med bostadssituationen i kommunen ska förbättras
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att arbeta för att svagare grupper inkluderas på bostadsmarknaden
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att verka för att fler sociala kontrakt övergår till förstahandskontrakt efter 12 månader
Nyckeltal:	75 % av de sociala kontrakten ska övergå i förstahandskontrakt efter 12 månader

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

Genom att öka antalet överlåtelser av andrahandskontrakt till förstahandskontrakt höjs medborgarnas nöjdhet med sin bostadssituation. För perioden januari till augusti har totalt 10 av 17 andrahandskontrakt övergått till förstahandskontrakt, vilket motsvarar 59 %. Åtagandet bedöms uppfyllas under året.

Varje månad sker en avstämning med mellanhyresvärd, boendesekreterare och enhetschef avseende andrahandshyresgästernas hyresinbetalning och skötsamhet i syfte att tidigt upptäcka behov av stöd och insatser. Besök och hembesök sker alltid vid bristande hyresbetalning, störningsanmälan och liknande. Vidare har en ny rutin arbetats fram, fastställd i maj 2018, inför överlåtelse med tydlig ansvarsfördelning i syfte att säkra flödet och att överlåtelse sker i rätt tid men även för att säkerställa att ingen hyresgäst/biståndstagare hamnar mellan stolarna. Rutinen har upprättats i samverkan med Alingsåshem.

Prioriterat mål 4	I Alingsås råder god ekonomisk hushållning grundad på effektiv resursanvändning
Indikator:	Avvikelse mellan redovisade nettokostnader och referenskostnader ska minska
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att vidta åtgärder så att nettoavvikelsen minskar
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att analysera IFO nettokostnadsavvikelse och säkerställa rapporteringen till Räkenskapssammandraget (RS)
Nyckeltal:	Genomförd analys av IFO nettokostnadsavvikelse

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

Inrapporteringen till RS (Räkenskapssammandraget) har säkerställts efter genomgång av ekonom och ekonomiansvarig. Korrekt inrapportering medför att underlaget för måttet IFO nettokostnadsavvikelse är riktig framöver.

Analys av IFO nettokostnadsavvikelse har påbörjats. Hittills kan vi konstatera att för de senaste åren (2014-2016) ligger ekonomiskt bistånd på en låg nivå i relation till jämförbara kommuner. Vad gäller missbruk- och beroendevård ligger vi högre än jämförbara kommuner. Kostnaderna är även höga per vård dygn för HVB-hem barn och unga (0-20år) även om dessa halverats mellan 2015 och 2016. Den stora avvikelsen inom barnvården är antal dygn i familjehem. Där ligger vi ca 50 % högre än jämförbara kommuner 2014-2016.

Nyckeltalen för 2017 års nettokostnadsavvikelse håller på att publiceras på Kolada. Slutlig publicering av RS-nyckeltal för 2017 görs den 31 september. Nettokostnadsavvikelsen för 2017 är alltså ännu inte fastställd. Redovisning av en djupare analys av IFO nettokostnadsavvikelse sker på nämndens sammanträde i oktober. Utfallet kan svänga kraftigt mellan åren då tillfälliga höga vårdkostnader påverkar resultatet i kommuner av vår storlek.

Prioriterat mål 5	I Alingsås bygger välfärden på god service, hög kvalitet och tillgänglighet
Indikator:	Nöjd medarbetarindex ska höjas Sjukfrånvaron i kommunen ska minska
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att verka för en god och hållbar arbetsmiljö
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att minska sjukfrånvaron
Nyckeltal:	Minskad sjukfrånvaro

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

Socialnämnden åtar sig att verka för en god och hållbar arbetsmiljö, vilket ska uppfyllas genom nämndens arbetsmiljömål; att sänka sjukfrånvaron. Målsättningen är att sänka sjukfrånvaron ner till 7 % vid årets slut.

Förvaltningens aktiviteter för att sänka sjukfrånvaron beskrivs närmare under *Personal*, avsnitt *Arbetsmiljö*.

Prioriterat mål 6	I Alingsås finns det valfrihet och självbestämmande
Indikator:	Antalet verksamheter som omfattas av lagen om valfrihetssystem ska bli fler
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att verka för en högre grad av valfrihet och självbestämmande
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att utreda om det finns verksamheter som kan omfattas av lagen om valfrihetssystem
Nyckeltal:	Genomförd utredning

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

En utredning pågår och ska redovisas på nämndens sammanträde i oktober.

Prioriterat mål 8	I Alingsås ger utbildning kunskaper för en dynamisk grund
Indikator:	Andelen elever i åk 9 med behörighet till gymnasieskolan ska öka
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att ha fortsatt god samverkan med skolan
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att säkerställa att samverkansformen <i>Sam Tidigt</i> erbjuds alla högstadieskolor inom Alingsås kommun
Nyckeltal:	Andel högstadieskolor inom <i>Sam Tidigt</i> ska öka

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

En ökad samverkan med skolan förväntas skapa bättre förutsättningar för att tidigt fånga upp barn och ungdomar som riskerar att gå ut grundskolan med ofullständiga betyg. *Sam*

Tidigt (samordnade insatser tidigt) bygger på ett samarbete mellan socialtjänst och skola som syftar till att ge samordnade och samtidigt insatser i tid till barn i utsatta miljöer.

Aktiviteter i arbetsplaner har resulterat i att samtliga högstadieskolor i kommunen, även friskolorna, numera är med i *Sam Tidigt* där även kontaktpersoner från socialförvaltningen för respektive skola har utsetts. Vidare finns aktiviteter i arbetsplan som säkerställer att varje barn som är placerade i familjehem ska lyftas inom *Sam Tidigt* en gång per termin. Därmed är också nyckeltalet att andelen högstadieskolor inom *Sam Tidigt* ska öka uppfyllt.

Prioriterat mål 11	I Alingsås skapar vi goda livsmiljöer genom långsiktigt hållbar utveckling
Indikator:	Andelen hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning ska öka
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig verka för att verksamheterna inom socialförvaltningen källsorterar
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att skapa förutsättningar för källsortering
Nyckeltal:	Minst 50 % av förvaltningens verksamheter ska källsortera vid årets slut

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

Genom att införa källsortering inom socialförvaltningens verksamheter bidrar nämnden till målet att skapa goda livsmiljöer genom långsiktigt hållbar utveckling. Förvaltningen är sedan mars *Kranmärkta* genom att ha tagit ställning för att välja kranvatten framför flaskvatten, vilket också bidrar till målet. Förvaltningen har en ambition att delta i *Cykelvänlig arbetsplats*; en tävling för kommuner i Västsverige. Tävligen går ut på att bli Västsveriges cykelvänligaste arbetsplats, årets nykomling och årets raket. En arbetsgrupp har tillsatts som arbetar för att förvaltningen ska uppfylla de kriterier som krävs för deltagande i tävlingen.

Ett intensivt arbete med att införa källsortering inom förvaltningens samtliga verksamheter har skett. Exempel på aktiviteter som genomförts är kontakt med fastighetsägare för att möjliggöra källsortering, köpa in källsorteringskärl eller iordningställa befintlig källsorteringsplats, skapa instruktionsbilder, införa information kring källsortering i introduktionsmaterial vid inflytt i boenden samt fortsätta att uppmuntra våra brukare att källsortera och påminna vid husmöten.

Samtliga av förvaltningens 16 verksamheter utom en har infört källsortering, vilket motsvarar 94 % av verksamheterna. Den verksamhet som återstår beräknas vara klar i oktober månad. Målet är alltså uppfyllt med råge.

Intern kontroll

Socialnämndens internkontrollplan 2018 innehåller fyra kvarvarande kontrollpunkter/identifierade risker från 2017 års plan. *Handlingsplan för 2017 års internkontrollpunkter* upprättades och uppföljningen som gjordes i samband med vårbokslutet godkändes av nämnden, SN 2018-05-14, § 49.

Kontrollpunkter enligt handlingsplanen:

- att IFO nettokostnadsavvikelse är felaktig
- att prognoser är felaktiga
- att ekonomiska rutiner inte är dokumenterade
- att felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd kan ske

Hur förvaltningen har åtgärdat punkterna framgår av bilagan till ärendet.

Kontrollmomenten enligt handlingsplanen är genomförda.

Kontrollpunkter/identifierade risker som ska redovisas vid del- och årsbokslut:

- att personal med rätt kompetens inte kan rekryteras
- att rutiner för hot och våld inte är upprättade för alla verksamheter eller att befintliga rutinerna inte följs
- att verksamhetssystemen inte ger rätt stöd i processerna

Kontrollmomenten bedöms vara genomförda vid årets slut och eventuella åtgärder med anledning av kontrollerna är då vidtagna.

Punkten/risken att EU:s dataskyddsförordning inte följs kommer att kontrolleras både inför årsbokslutet och inför delårsbokslutet 2019. Förordningen, GDPR, som gäller från och med 2018-05-25 behöver ha varit i kraft under en period för att uppföljning ska vara relevant.

Kontrollmomentet bedöms genomföras enligt plan.

Uppföljning av 2018 års internkontrollplan framgår av bilaga 1.

Omedelbar åtgärd

I väsentlighets- och riskanalysen som genomfördes inför socialnämndens *Flerårsstrategi 2018-2020* identifierades ett antal risker. Väsentlighets- och riskanalysen, ingår som bilaga till nämndens flerårsstrategi, där beskrivs respektive riskområdes konsekvenser och hur dessa hanteras. De identifierade riskerna ingår antingen som en internkontrollpunkt i nämndens *Internkontrollplan 2018* eller som ett åtagande kopplat till kommunfullmäktiges

mål. I nämndens delårsbokslut redogörs för hur respektive åtagande hanteras och internkontrollplanen följs upp.

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter	60 206	57 870	-2 336	33 040	129 340	-96 300
Personalkostnader	-168 053	-157 240	10 813	-104 474	-265 150	160 676
Lokalhyror	-19 345	-17 940	1 405	-11 720	-23 403	11 683
Köp av tjänster	-69 305	-75 430	-6 125	-48 120	-75 875	27 755
Övriga kostnader	-25 712	-27 469	-1 757	-17 519	-47 034	29 515
Verksamhetens kostnader	-282 415	-278 079	4 336	-181 833	-411 462	229 629
Verksamhetens nettokostnader	-222 209	-220 209	2 000	-148 793	-282 122	133 329
Kommunbidrag	222 209	222 209	0	148 139	257 699	-109 560
			0			0
Årets resultat	0	2 000	2 000	-649	-24 430	23 769

Resultat

Förvaltningens resultat per augusti visar ett underskott på -649 tkr. Det beror främst på minskade intäkter för enheten ensamkommande barn (2 320 tkr) samt internfakturering som ännu inte är gjord (5 465 tkr). Ett överskott för personalkostnader (7 560 tkr) bidrar till resultatet och beror till del på vakanta tjänster (2 563 tkr) där rekrytering pågår och till del på satsningar som inte kommit igång inom Arbetsmarknadsenheten, Satsning 100 (2 500 tkr). Den upplupna semesterlöneskulden (2 460 tkr) påverkar också resultatet positivt. För att möta upp vakanserna har kostnaden för inhyrd personal ökat och uppgår till 2 200 tkr.

Årsprognos

Trots det redovisade underskottet beräknas helårsprognosen vara ett överskott på 2 000 tkr till årsskiftet. Det beror främst på vakanser (3 685 tkr) som uppstått utifrån rekryteringssvårigheter.

Förklaringen till intäktsavvikelsen för prognosen (-2 336 tkr) är minskade intäkter inom enheten ensamkommande barn på grund av lägre ersättningsnivåer från Migrationsverket samt volymminskning.

Personalkostnaden avviker (10 813 tkr) på grund av satsningar inom arbetsmarknadsenhetens Satsning 100 (3 838 tkr) som inte kommer att starta upp samt vakanser (3 685 tkr) där rekrytering pågår och där det i vissa fall är svårt att få sökande med rätt kompetens, vilket fördröjer rekryteringsprocessen. Avvikelsen för vakanser möts upp av kostnad för inhyrd personal under köpt tjänst (3 290 tkr), se nedan.

Lokalkostnaden avviker (1 405 tkr) då kostnaden blivit något lägre än vad som var planerat vid årets början. När det gäller köp av tjänst beror avvikelsen (-6 125 tkr) på volymökning inom köpt vård (-3 600 tkr) samt kostnad för inhyrd personal (-3 290 tkr) då förvaltningen har vakanser. Avvikelsen för övriga kostnader (-1 757) är främst volymökning för bidrag till enskilda (inte att förväxla ihop med försörjningsstöd) och även ströposter inom olika enheter.

Enheten för ensamkommande barn (EKB) bedöms redovisa ett underskott på -1 300 tkr på grund av oförutsedda lägre ersättningsnivåer från Migrationsverket för 20- resp 21-åringar vilket innebär minskade intäkter. Arbete pågår med att hitta alternativa lösningar och underskottet bedöms rymmas inom ram.

Förvaltningen redovisar ett delårsresultat som är 23 769 tkr bättre jämfört med delår 2017. Den främsta orsaken är den stora volymökningen 2017 inom enheten för ensamkommande barn, köpta placeringar inom barn och unga samt våld i nära relation som 2018 är lägre. Förklaringen till den stora skillnaden i kostnadsnivå mellan de två delåren är främst att LSS-verksamheten överfördes till vård- och äldreomsorgsnämnden vid årsskiftet 2017/2018.

Arbetsmarknadsenheten som överförs till utbildningsförvaltningen vid årsskiftet redovisar ett överskott på 2 522 tkr och en helårsprognos på 2 310 tkr. Det är framförallt personalkostnader kopplat till Satsning 100 som är förklaringen till avvikelsen.

Investeringar

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Reinvestering						0
Inventarier	1 850	1 844	6	1 021	1 865	-844
Maskiner	80	66	14	66	321	-255
IT-utrustning	20	8	12	8	152	-144
Transportmedel	0	32	-32	32	2	30
Totalt utgifter	1 950	1 950	0	1 127	2 340	-1 213

Under perioden har flera mötesrum utrustats med IT-utrustning såsom bland annat projektorer och videokonferensutrustning. Sprinklersystem har installerats på två av förvaltningens boenden utifrån brandskydds krav. Solskydd har installerats på kontorsfastigheten på Sidenvägen. Under perioden har även uttjänta kontorsmöbler successivt bytts ut och tre tjänstecyklar har köpts in.

Prognosen för investeringar är 1 950 tkr. Förvaltningen utreder behov av ytterligare uppdateringar inom ramen för lås- och larmsystem på Sidenvägen.

Innevarande år innebär lägre investeringskostnader jämfört med 2017 då tillbyggnation av förvaltningens kontorslokaler gjordes där bland annat ett överfallslarm stod för en stor del av det totala utfallet.

Personal

Personal och kompetensförsörjning

Personalsammansättning

Augusti 2018	Antal personer	Antal anställningar	Antal årsarbetare	Medelålder	Månadsavlönad Sysseleättningsgrad (snitt)
AID-struktur	256	259	251,9	45,0	97 %
Administration	61	62	61,5	46,9	99 %
Socialt och kurativt arbete	116	116	114,7	43,7	99 %
Teknikarbete	1	1	0,5	43,0	50 %
Vård- och omsorgsarbete m m	79	80	75,2	45,6	94 %

Socialförvaltningens personal består av 251,9 årsarbetare vilka har en genomsnittlig sysselsättningsgrad på 97 % och en medelålder på 45 år fördelat på 74,6 % kvinnor och 25,4 % män. Kvinnors genomsnittliga sysselsättningsgrad är 98 % och männens 95 %. Medarbetarna är fördelade på 37 olika befattningar.

Andel timavlönade

Behov av timavlönad personal inom socialförvaltningen finns främst i inom HVB (hem för vård eller boende) samt för boende inom socialpsykiatri. Övriga enheter inom socialförvaltningen har litet eller inget behov av timavlönade. Under perioden januari till augusti 2018 har förvaltningen använt timavlönad personal motsvarande 22,3 heltidsarbetare. De enheter som är i behov av timavlönade har en verksamhet som kräver personal dygnet runt årets alla dagar. Under semesterperioden juni till augusti blir detta särskilt framträdande då dessa verksamheter kräver ett stort antal vikarier. Utöver semestervikariat anges sjukfrånvaro som vanlig beställningsorsak.

Avdelning Vuxna har ett stort behov av timavlönade inom boende för socialpsykiatri och diskussioner har påbörjats kring att bemanna upp i verksamheten för att på så sätt minska antalet timavlönade. Genom att minska antalet arbetade timmar av timavlönad personal

stärks kontinuiteten och kvaliteten ökar för våra brukare.

Andel delade turer

Socialförvaltningen har inga delade turer.

Personalomsättning

Under perioden januari till augusti har totalt 22 personer avslutat sin anställning på socialförvaltningen. 17 av dessa är externa avgångar (såsom annan kommun, landsting el dyl.) och fem är pensionsavgångar.

Socialförvaltningen ser fortsatta svårigheter att få sökanden till vissa utlysta tjänster, vilket ställer krav på ett fortsatt aktivt arbete med rekryteringsaktiviteter. Likt övriga delar i landet är det fortsatt svårt att rekrytera personal inom främst myndighetsutövning men förvaltningen har även sett svårigheter inom andra områden såsom stöd- och boendepersonal. Exempel på rekryteringsaktiviteter som har genomförts under året är deltagande på "Jobbmässan" på Estrad samt på "SPIRA" som är en arbetsmarknadsmässa på Göteborgs universitet. Rekryteringsaktiviteter inriktade på semesterrekrytering för boende inom socialpsykiatri samt HVB (hem för vård- och boende) har också genomförts. Socialförvaltningen visar också regelbundet upp sig i pressen för att på detta sätt vara synliga och konkurrenskraftiga.

Att förvaltningen sedan årsskiftet infört ett mer processinriktat arbetssätt med nya avdelningar har särskilt framhävts då man annonserat efter nya medarbetare, vilket tillsammans med förvaltningens goda rykte har visat sig tilltala de som sökt utlysta tjänster.

Kompetensutveckling

Kompetenssatsningar har bland annat genomförts inom våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld. Vidare genomförs löpande internutbildningar för att möta brukare med komplex problematik som har flera olika diagnoser. Syftet med utbildningsinsatserna är att tillgodose medarbetarnas behov av kompetensutveckling samt kvalitetssäkra de insatser som utförs.

Arbetsmiljö

Socialnämnden åtar sig att verka för en god och hållbar arbetsmiljö, vilket ska uppfyllas genom nämndens arbetsmiljömål; att sänka sjukfrånvaron. Målsättningen är att sänka sjukfrånvaron och vid årets slut befinna sig på 7 %.

Socialförvaltningens HR-konsult arbetar tillsammans med förvaltningens chefer med att minska sjukfrånvaron, öka friskfaktorer i arbetet, samt belysa vikten av att alla ska känna till, arbeta och förhålla sig till upprättad rutin "*Från frisk till frisk*". Dessa åtgärder bygger på individuella och regelbundna möten mellan chef och HR-konsult var 6:e vecka, så kallade HR-ronder, där fokus ligger på pågående rehabiliteringsärenden, klara men icke avslutade rehabiliteringsärenden, synliggörande av upprepad korttidsfrånvaro i tidigt skede, arbete

med första dagsintyg, analysera resultat från "Mätsticka" såväl på individ- som på gruppnivå, samt tillbud och arbetsskador på enheten. HR-konsult redovisar, följer upp och analyserar statistik kring sjuktal månatligen i samband med månadsuppföljningen.

Förvaltningen arbetar i enlighet med kommunens riktlinjer med risk- och konsekvensanalyser samt handlingsplaner utifrån arbetsmiljö. Vidare har ett HR-hjul tagits fram under våren 2018 där HR-konsult i tidigt skede ska göra samtliga chefer uppmärksamma på vad som ligger i antågande inom området för HR.

Ytterligare en friskfrämjande insats som är värd att nämna är förvaltningens åtgärder för att kunna uppfylla kriterierna för att delta i tävlingen *Cykelvänlig arbetsplats*, vilket även tidigare beskrivits som en del av uppfyllandet av kommunens miljömål (Mål 11).

Arbetsskador och tillbud

Typ	2017	2018	Differens 2017-2018
Tillbud	297	63	- 234
Arbetsskador	69	5	- 64

Antal årsarbetare inom socialförvaltningen har reducerats från 728,7 årsarbetare under perioden januari till augusti 2017 till 251,9 årsarbetare under samma period 2018 med anledning av övergången av funktionshinderverksamheten till vård- och äldreomsorgsförvaltningen. Detta innebär att jämförande analyser mellan åren blir missvisande.

Under perioden januari till augusti 2018 har 63 tillbud samt fem arbetsskador rapporterats. Av dessa fem arbetsskador har ingen genererat någon frånvaro utan är så kallade nollskador. Rapporterade tillbud handlar till största delen om olika former av orosmoment i anslutning till brukare som mår psykiskt dåligt och/eller befinner sig i beroendeproblematik. Rapporterade arbetsskador berör bland annat fall, snedtramp och lindrig brännskada av hett vatten.

Förvaltningen arbetar fortsatt aktivt med att säkerställa att tillbud och arbetsskador rapporteras i verksamhetssystemet LISA. Varje enskild chef får stöd av förvaltningens HR-konsult kring såväl system som åtgärder. Handlingsplaner i LISA upprättas och tillbud och arbetsskador följs upp på arbetsplatsträffar.

Sjukfrånvaro

	2017	2018	Differens 2017 - 2018
1-14 dagar	2,4	2,0	Minskat med 0,4
1-59 dagar	3,6	3,1	Minskat med 0,5
> 60 dagar	4,9	5,1	Ökat med 0,2
< 29 år	5,8	1,6	Minskat med 4,2
30-39 år		11,3	
40-49 år	30-49 år 9,6	6,5	
50-55 år		5,6	
> 56 år	>50 år 8,3	10,7	
Kvinnor	10,0	9,0	Minskat med 1,0
Män	4,2	5,8	Ökat med 1,6

*Redovisningen omfattar månadsavlönad personal. Sjukfrånvaro tom augusti innebär vissa eftersläpningar och ett korrekt resultat tom augusti kan påvisas först i slutet av september. Åldersintervallet presenterades annorlunda 2017 därav ingen differens i vissa kolumner.

Den totala sjukfrånvaron i socialförvaltningen under perioden januari till augusti ligger på 8,1 % vilket är en minskning från samma period 2017 då den totala sjukfrånvaron i dåvarande organisation låg på 8,7 %.

Fortsatt är det långtidssjukfrånvaron som ligger högst. I förvaltningen finns idag 30 pågående rehabärenden, av dessa är flertalet ej arbetsrelaterade och därmed svåra att påverka. I redovisad statistik för perioden ingår även långtidssjukskrivna som ej längre arbetar kvar i förvaltningen. Vidare visar statistiken på att den totala sjukfrånvaron bland kvinnor har minskat medan den totala sjukfrånvaron bland män ökat. Den totala sjukfrånvaron återfinns främst inom vård- och omsorgsarbeten och inom socialt och kurativt arbete. Sjukfrånvaron varierar stort mellan såväl avdelningar som enheter, där vissa enheter knappt har någon sjukfrånvaro alls. Enheter med högre total sjukfrånvaro är identifierade och där finns behov av fortsatt analys för att kunna genomföra mer riktade åtgärder. Sjukfrånvaron följs upp i samband med månadsuppföljning och vid HR-rond.

Förvaltningen fortsätter arbeta aktivt med att sänka sjukfrånvaron. Aktiviteter för att nå en sänkning av sjukfrånvaron beskrivs närmare under avsnittet *Arbetsmiljö*.

Sammanfattande analys av delårsbokslutet

Socialnämndens ekonomi, styrning och ledning har varit i fortsatt fokus där förvaltningens intensiva och målmedvetna arbete under året nu börjar visa resultat. Arbetet med månadsuppföljningar med inriktning mot ekonomi, verksamhet och personal har varit en viktig del för att få ett samlat grepp kring förvaltningens ekonomi. Utöver ökad kostnadskontroll och ekonomistyrning har månadsuppföljningarna även resulterat i en ökad delaktighet, samverkan och helhetssyn bland förvaltningens chefer. Löpande görs analyser kopplade till uppföljningen och nya lösningar prövas. Utmaningarna för socialtjänsten fortsätter och ser liknande ut i många kommuner vilket gör att vi också genom aktiv samverkan kan dela erfarenheter och lösningar. Jämförelser och verksamhetsuppföljning blir allt viktigare.

Resultatet per augusti visar ett underskott på -649 tkr och bedömningen är att helårsprognosen är ett överskott på 2 000 tkr i huvudsak utifrån vakanser. Förvaltningen ser volymökningar inom flera områden och ett intensivt arbete sker för att hitta effektiva lösningar och hålla nere kostnaderna för köpt vård vilket ger resultat. Ett fortsatt aktivt arbete pågår ute i verksamheterna för att uppfylla våra åtaganden vilka också kommer att nås.

Socialförvaltningen arbetar hårt för att vara en socialtjänst i framkant något som kommunen, medborgarna och medarbetarna mår väl av och förtjänar.

Socialnämndens underlag inför flerårsstrategiberedning 2018

Verksamhet

Förvaltningsledningens SWOT- analys, som presenterades för nämnden i juni, visade på att de största hoten och därmed även de största utmaningarna som förvaltningen står inför under de närmaste åren är *ökat utanförskap* och *bostadsbrist*. Konsekvenser som det medför är volymökningar och ökade kostnader för köpt vård. Ytterligare ett hot som framkom var *brister i personalkontinuitet*, vilket beskrivs närmare under *Personal* (se nedan).

Flera av utmaningarna har tidigare identifierats och beskrivits i *Socialnämndens flerårsstrategi 2018-2020* och är därmed inte tidigare helt okända för förvaltningen. Dock är det inom dessa områden som förvaltningen fortsatt ser de största utmaningarna och där förvaltningen behöver inrikta sig på proaktiva åtgärder. Utöver satsningar på förebyggande arbete behöver förvaltningen fortsätta följa och aktivt verka kring kunskapsutvecklingen av evidensbaserade metoder samt former för att vara en lärande organisation. Tillsammans med värdet av förebyggande insatser är det områden som särskilt framhävs i den aktuella översynen av socialtjänstlagen och socialdepartementets delbetänkande "Ju förr desto bättre- vägar till en förebyggande socialtjänst" (SOU 2018:32).

Volymökningar och ökade kostnader för köpt vård

Socialförvaltningen ser en ökning av utslagningen av sårbara och svaga grupper där behovet av kommunens insatser ökar. För förvaltningens del har det under de senaste åren resulterat i volymökningar och höga ärendeinflöden inom flera områden framför allt inom barn och unga, missbruk och våld i nära relationer.

Volymökningarna kan till viss del förklaras med demografiska förändringar inom kommunen. Enligt befolkningsprognos 2018-2027 för Alingsås kommun (byggbaserad befolkningsprognos 2018-08-21) ökar Alingsås kommuns befolkning generellt, varför man även kan anta att den andel av befolkningen som är i behov av kommunens stödjande insatser också ökar. En av de större demografiska förändringarna de närmaste åren är den stora barnkull på 90- talet som uppnår barnafödande ålder, vilket får konsekvenser för kommunala verksamheter. Det talar för att förvaltningen kan komma att se ytterligare volymökningar inom barn och unga området framöver.

Unga

De flesta barn och unga i Sverige mår bra. Samtidigt visar olika rapporter att barn och unga som inte mår bra, mår allt sämre. Ökat utanförskap och psykisk ohälsa hos barn och unga upplevs och beskrivs av bland annat skola, barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänst. Detta visar sig inte minst med långa köer till barn och ungdomspsykiatri där barn kan få vänta länge innan en utredning påbörjas, ökat antal barn som inte går ut skolan med godkända betyg samt att antalet orosanmälningar till socialtjänsten under flera

år ökat i hela landet. En rapport från Socialstyrelsen "Utveckling av psykisk ohälsa bland barn och unga vuxna" (Socialstyrelsen 2017) visar att psykisk ohälsa hos barn och unga i åldern 10 – 17 år har ökat med 100 procent under åren 2006 – 2016. Problemen omfattas av både självrapporterade psykiska besvär, såsom ångest och depression, och av diagnostiserade psykiska sjukdomar som exempelvis ADHD (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning).

Flera åtgärder krävs för att möta de ökade behoven hos barn och unga; en god samverkan mellan verksamheter i kommunen, tidiga och förebyggande insatser samt väl underbyggda bedömningar om när insatser inte kan inledas på hemmaplan utan kräver extern vård. En del av de barn som placeras i familjehem har särskilda och komplexa behov och kräver därför särskild omsorg och olika former av insatser utöver själva placeringen.

Vuxna

Som tidigare beskrivits är den rådande bostadsbristen en fortsatt utmaning då det resulterar i att svagare grupper exkluderas på bostadsmarknaden. I dagsläget tvingas förvaltningen besluta om biståndsinsatser till följd av bostadsbristen, vilket medför att kommunens resurser inte kan nyttjas på bästa sätt. Av både socialnämndens lokalförsörjningsplan 2018–2021, SN 2018-04-17, § 195, och förvaltningens utredning *Konsekvenser och kostnader som påverkar nämndens verksamhet till följd av kommunens generella bostadsbrist*, SN 2018-06-19, § 73, framgår att kommunens generella bostadsbrist är en faktor som i hög grad påverkar socialförvaltningens arbete med flera målgrupper. De målgrupper som i stor utsträckning berörs är vuxna som ska slussas ut från köpt vård, enskilda som utsatts för våld i nära relationer och ensamkommande unga vuxna. Även personer som inte uppfyller kraven för den ordinarie bostadsmarknaden på grund av psykisk ohälsa eller missbruk berörs. Bristen på billiga bostäder resulterar även i att personer tvingas bosätta sig i dyra bostäder, vilket påverkar kostnaderna för ekonomiskt bistånd.

Förvaltningen arbetar dagligen med problematiken kring bostadslöshet och trångboddhet, vilken är en komplex utmaning och svårt för en enskild förvaltning att påverka. Alternativa lösningar söks aktivt för att förhindra ökade kostnader. Det finns ett behov av fler platser på hemmaplan och möjligheterna undersöks att komplettera vårdkedja vuxen med nya verksamheter för att möta brukarnas behov och undvika köpt vård. Det finns även behov av att utveckla en ny boendeform för brukare inom socialpsykiatri som inte når upp till de krav som ställs för att få ett hyreskontrakt. Bostadsfrågan kommer att få allt större genomslag på ekonomin och det finns stort behov av en kommunövergripande samordning framöver.

Behov av köpt vård för missbruk ökar. En volymökning har skett de senaste åren då fler personer varit aktuella för vård på grund av sitt missbruk. Under 2017 ökade antalet personer som var aktuella för placering för missbruksproblematik med 20 %. Däremot har antal personer placerade enligt LVM (lag om vård av missbrukare i vissa fall) minskat. Till och med augusti 2018 är nästan lika många personer med missbruksproblematik

placerade som för hela föregående år. Förvaltningen har gjort en första kartläggning av vad ökningen består i och en del av volymökningarna är kopplade till bostadsbristen. Med de tilltagande svårigheterna att hitta hållbara boendelösningar på hemmaplan för målgruppen kvarstår extern placering ofta som enda alternativet.

Våld i nära relation

Behov av köpt vård på grund av våld i nära relation har ökat kraftigt de senaste två åren. Det är en stor osäkerhetsfaktor då det ofta innebär köpt vård för hela familjer när behovet av skydd uppstår och snabbt medför ökade kostnader för förvaltningen. Till och med augusti 2018 har dubbelt så många våldsutsatta personer placerats som för hela föregående år. När det gäller våld i nära relation är det mycket svårt att möta behoven med hemmaplanslösningar eftersom hotet oftast finns på hemmaplan. Det finns inget som tyder på att behovet av skydd för kvinnor och barn som blivit utsatta för våld kommer att minska framöver utan snarare fortsätta öka.

Ekonomi

Driftbudget

Budget 2019

Belopp i tkr	Beslutad ram 2019	Prognos ram 2019	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	56 586	56 586	0
Verksamhetens kostnader	-277 849	-278 016	-167
Verksamhetens nettokostnader	-221 263	-221 430	-167
Kommunbidrag	221 263	221 263	0
			0
Årets resultat	0	-167	-167

Ramökningar	Belopp
Våld i nära relation	3 000
Samverkan	1 460
Familjehemsarvoden	2 500
Missbruk	1 500
Summa permanenta utökningar	8 460
Summa tillfälliga utökningar	0
Totalt	8 460

Ramminskning	Belopp
Arbetsmarknadsenheten AME	-8 293
Summa permanenta utökningar	-8 293
Summa tillfälliga utökningar	0
Totalt	-8 293

Arbetsmarknadsenheten (AME) överförs till utbildningsförvaltningen 2019-01-01. Utöver ovan ramökning ansöks även om feriejobb motsvarande 2 100 tkr.

Ramökningar	Belopp
Feriejobb AME	2 100
Summa permanenta utökningar	2 100
Summa tillfälliga utökningar	0
Totalt	2 100

Budgetramen för AME nedan är exklusive eventuella ramökningar (feriejobb). Kommunbidraget nedan är angivet efter avdrag för 2 000 tkr avseende minskning av tillfällig ramökning. För socialförvaltningen sänks budgetramen med 8 000 tkr inför 2020 varav 4 000 tkr tillhör AME som 2020 tillhör Utbildningsförvaltningen. Förvaltningen förutsätter att minskningen av den tillfälliga ramökningen fördelas enligt plan även efter flytten av AME.

Budgetram AME	Belopp
Intäkt	7 502
Kostnad	-15 794
Nettokostnad	-8 292
Kommunbidrag	8 293
Årets resultat	1

Förklaring till ramutökning 2019-2021

Våld i nära relation

Volymerna inom våld i nära relation har fortsatt att öka under 2018 och för att kunna möta fortsatta volymökningar 2019 behövs en utökad ram. Tabellen nedan visar siffror per augusti 2018 i jämförelse med hela 2017.

	Antal klienter vuxna	Antal klienter barn	Kostnad tkr
2017	15	5	4 700
2018	31	16	

Behov av utökade medel 2019: 3 000 tkr

Samverkan

Förvaltningen har under 2018 fått utökade kostnader för extern samverkan, bland annat inom ramen för SAMLA. SAMLA är ett samverkansprojekt mellan Alingsås och Lerum samt primärvård och elevhälsa.

Med stöd av en gemensamt finansierad projektledare på 50 procent, ska *samverkansteam* byggas upp i de båda kommunerna för att gemensamt och med samlade krafter möta psykisk ohälsa hos barn och unga. Total kostnad per år 225 tkr.

Socialmedicinsk mottagning är ytterligare ett samverkansprojekt inom SAMLA där socialförvaltningen finansierar 0,5 årsarbetare i form av projektledare samt del av lokalkostnad. Total kostnad per år 300 tkr.

Ungdomsmottagning är en basverksamhet som kompletterar övrig hälso- och sjukvård och kommunens förebyggande arbete. Syftet med insatsen är att främja en god fysisk och psykisk hälsa samt stärka, stödja och motivera ungdomar i övergången mellan ungdom och vuxenliv. Verksamheten vänder sig till ungdomar och vuxna upp till 24 år.

Förvaltningen har även tidigare delfinansierat ungdomsmottagningen men har under 2018 fått en utökad kostnad med 415 tkr per år.

Spädbarnsverksamheten har tidigare finansierats uteslutande av Västra hälso- och sjukvårdsnämnden (HSNV). Ett samverkansavtal har nu upprättats mellan HSNV och Alingsås kommun för perioden 2019–2020 där förvaltningen finansierar 30 procent av den totala kostnaden. Spädbarnsverksamheten erbjuder stöd till gravida kvinnor och mödrar med spädbarn upp till ett år i de fall det bedöms finnas risk för anknytningsstörning. Total kostnad per år 520 tkr.

Behov av utökade medel 2019: 1 460 tkr

Familjehemsarvoden

Allt fler barn och unga placeras utifrån komplexa behov vilket även genererar ökade kostnader för vår familjehemsvård i egen regi. Vi kan konstatera en smygande volymökning men främst högre arvoden till familjehemmen utifrån vårdtyngd. Därutöver har förvaltningen ersatt inkomstbortfall till familjer som tagit emot nyfödda barn.

Behov av utökade medel 2019: 2 500 tkr

Missbruk

Med anledning av volymökningar och ökade kostnader inom missbruksvården ser förvaltningen behov av utökad ram för köpt vård. Tabellen nedan visar siffror per augusti 2018 i jämförelse med hela 2017.

	Antal klienter	Kostnad tkr
2017	48	11 900
2018	45	

Behov av utökade medel 2019: 1 500 tkr

Feriejobb

En insats som ökar inkluderingen av unga på arbetsmarknaden och därmed minskar risken att hamna i utanförskap i tidig ålder är feriejobb. Feriejobb är för många ungdomar deras första kontakt med arbetslivet. Insatsen öppnar dörrar för ungdomar som annars har svårt att på egen hand skaffa sitt första jobb och blir en vinst både för individen och samhället. Arbetsmarknadsenheten (AME) stöttar Alingsås kommun i arbetet med feriejobb och en årsarbetare är kopplad till uppdraget. Det rör sig idag om ca 150 platser/år där vissa grupper prioriterats.

Förvaltningen ser behov av att kunna erbjuda alla ungdomar feriejobb, vilket skulle möjliggöras genom en utökning i ramen med 2 100 tkr.

Behov av utökade medel 2019: 2 100 tkr

Konsekvenser om extra medel inte tilldelas

Socialförvaltningen har idag en effektiv verksamhet som väl följer lagstiftarens intentioner. Förvaltningen kan inte gå längre än att den enskilde ska kunna garanteras den hjälp och stöd som den har rätt till. Utifrån tidigare års underskott har redan central administration dragits ned, förebyggande verksamheter och insatser begränsats eller lagts ned. Ett aktivt arbete bedrivs löpande för att finna kostnadseffektiva lösningar i stället för dyra placeringar vilket visat tydlig effekt. Risken är överhängande att uteblivna ramökningar gör att den icke lagstadgade verksamheten drabbas. Att inte bedriva förebyggande verksamhet genererar högre kostnader på sikt och går rakt emot vad man kommit fram till i översynen av socialtjänstlagen där vikten av det förebyggande arbetet lyfts fram.

Vad gäller arbetet med våld i nära relation, missbruk och ökande kostnader för familjehemsarvoden är det lagstadgad verksamhet som förvaltningen behöver bedriva. Samverkansinsatserna är politiskt fastslagna och kommer belasta socialförvaltningens ram oavsett. Finansiering behöver tas från annan icke lagstadgad verksamhet om medel inte beviljas.

Vid utebliven ramökning för feriejobb kan inte alla ungdomar i Alingsås kommun erbjudas insatsen.

Plan 2020

Belopp i tkr	Beslutad ram 2020	Prognos ram 2020	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	54 586	54 586	0
Verksamhetens kostnader	-272 318	-284 778	-12 460
Verksamhetens nettokostnader	-217 732	-230 192	-12 460
Kommunbidrag	217 732	217 732	0
			0
Årets resultat	0	-12 460	-12 460

Ramökningar	Belopp
Våld i nära relation	3 000
Samverkan	1 460
Familjehemsarvoden	2 500
Missbruk	1 500
AME UTB	4 000
Summa permanenta utökningar	12 460
Summa tillfälliga utökningar	0

Plan 2021

Belopp i tkr	Uppräknad plan 2021	Prognos plan 2021	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	55 951	55 951	0
Verksamhetens kostnader	-296 008	-308 468	-12 460
Verksamhetens nettokostnader	-240 057	-252 517	-12 460
Kommunbidrag	240 057	240 057	0
			0
Årets resultat	0	-12 460	-12 460

Ramökningar	Belopp
Permanent ramökning	12 460
Summa permanenta utökningar	12 460
Summa tillfälliga utökningar	0
Totalt	12 460

Investeringsbudget

	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Tkr					
Reinvestering	1 450	1 450	1 450	1 450	1 450
Investering					
TOTALT UTGIFTER	1 450	1 450	1 450	1 450	1 450

Förvaltningen ser att behovet av investeringar kommer att minska under planperioden.

Personal

Likt trenden i övriga delar av landet finns det fortsatta svårigheter att rekrytera personal med erfarenhet och rätt kompetens till vissa utlysta tjänster, framförallt tjänster som inkluderar myndighetsutövning. Socialförvaltningens offensiva rekryteringsarbete har hittills gett resultat men det krävs fortsatta aktiva insatser för att rekrytera och bibehålla personal. För att säkerställa att förvaltningen attraherar rätt kandidater med rätt kompetens behövs arbete på bred front där arbetet även fortsättningsvis bör ske såväl inom förvaltningen som centralt i kommunen. Ett aktivt arbete med kommunens arbetsgivarmärke säkerställer kommunens och socialförvaltningens attraktivitet som arbetsgivare. Brister i personalkontinuitet kan få en direkt påverkan på kvalitet, service och arbetsmiljö och generera höga kostnader på sikt.

Ett arbete har påbörjats med en kompetensförsörjningsplan inom förvaltningen som ska belysa vad som krävs för att såväl behålla som rekrytera medarbetare. Vid hög personalomsättning kring våra bristyrken finns en risk för löneglidning, vilket visar sig då nya och oerfarna medarbetare anställs på ett högre löneläge än erfarna medarbetare med lång anställningstid.

Målet inom personalområdet under den kommande tre årsperioden är att bli en ännu mer attraktiv socialförvaltning att arbeta inom, med rätt och tillräcklig kompetens, hög trivsel och låg sjukfrånvaro. Att socialförvaltningen tillsammans med kommunen i sin helhet arbetar med arbetsgivarmärket och därmed säkerställer vår attraktivitet som arbetsgivare.